

ÇUKUROVA HALK KÜLTÜRÜNDE SABA GELENEĞİ

Öğr.Gör.Muzaffer SÜMBÜL

Toplumsal yaşam, bireyler ve gruplar arasındaki ilişkilerin düzenli bir biçimde sürdürülmesini gerektirir. Dolayısıyla yaşamın düzenli bir biçimde sürmesi için birçok beklenti, kalıp davranış ve bazı yasaklar bulunmaktadır. İşte bu türden düzenleyici ve denetleyici mekanizmanın özlerini oluşturan toplumsal değerleri S.V. Örnek; Sosyal normlar olarak adlandırmaktadır. (Örnek, 1995:121)

Toplumsal yaşamı düzenleyen;örf adet, töre, gelenek, görenek gibi çeşitli sosyal normlar bulunmaktadır. Toplumsal yaşamda güçlü bir yeri bulunan gelenekler; yasalardan daha geniş bir biçimde toplumsal yaşamı düzenlemektedir. Yasalarda yazılı olmayan ancak geleneklerle düzenlenmiş birçok sosyo-kültürel değer bulunmaktadır. Üyesi bulunulan toplumda uyulması gereken çeşitli kurallardan oluşan gelenek; " **bîr kuşaktan ötekine getirilebilen bilgi, tasarını, boş inanç, yaşantı biçimi**" (Örnek, 1995:126) olarak tanımlanmaktadır. Geleneklere uymamanın cezası toplum tarafından ayıplanmak, dışlanmaktır. Bu nedenle bireyler toplumsal yaşamda toplumun uyguladığı, çeşitli kurallara kendisine ters gelse de uymaktadır. Çukurova bölgesinde uygulanan saba geleneği buna iyi bir örnek oluşturmaktadır.

Saba geleneğini açıklamadan önce bu sözcüğün anlamını irdeleyelim; SABA (ŞABAŞ, ŞABE) Derleme Sözlüğü'nde düğünde oyundan sonra davulcunun topladığı parsa olarak tanımlanmakta, Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Sözlükte ise, taktir etme, beğenme (Derleme Sözlüğü,

1993:973) olarak tanımlanmaktadır. Saba sözcüğü Türkiye'nin değişik bölgelerinde farklı anlamda kullanılmaktadır. Şöyle ki: Van, Diyarbakır, Bitlis, Akçakent, Nurhak, Elbistan, Maraş ve Urfa'da Şabaş, Akçaköy, Nizip, Gaziantep, Tepecikören, Adana, Düziçi ve Kozan'da Saba, Afşar Köyleri, Pınarbaşı, Kayseri'de Şabe olarak kullanılmaktadır.(Derleme **Sözlüğü:1978:3732**)

Çukurova halk kültüründe Şaba'yı açıklamadan önce genel olarak bir açıklama yapmak gerekmektedir. Saba, Kikim, Atkı ve Takı adlarıyla anılan kavramlar; Çukurova kültüründe evlenme gelenekleri içerisinde yer almakta ve özünde toplumsal dayanışmayı ifade etmektedir. Bu uygulamalarda karşılıklılık ilkesi söz konusu olmaktadır. Başka bir deyişle, *Bu gün bana yapılan yardım yarın size aynen dönecektir* anlayışı geçerliliğini korumaktadır. Bu kural tamamıyla işlemektedir.

Saba Adana'nın çeşitli bölgelerinde uygulanan daha çok Çukurova olarak da adlandırılan, Osmaniye, Düziçi, Bahçe'yi içine alarak Nurdağı, İslahiye, Kilis-Musabeyli, Hatay-Kırıkhan ve Reyhanlı bölgelerinde görülmektedir.

Çukurova halk kültüründe saba geleneği, düğün töreni sırasında görülen bir uygulamadır. Bu nedenle kısaca yöredeki evlenme törenlerini özetleyerek şaba'nın konumunu ortaya koymak yararlı olacaktır.

Adana ve Çevresinde Evlenme Töreni

Toplumsal yaşamda geçiş dönemleri olarak adlandırılan; Doğum, Evlenme ve Ölüm aşamalarının etrafında bir çok töre, tören, inanç, dinsel ve büyüsel işlem ile çeşitli gelenekler bulunmaktadır. **"Bunların hepsinin amacı da kişinin bu (geçiş) dönemindeki yeni durumunu belirtmek, kutlamak, kutlamak, aynı zamanda da kişiyi bu sırada yoğunlaştığına inanılan tehlikelerden ve zararlı etkilerden korumaktır"**(Örnek, **1995:131**)

Böylece evlenme töre ve töreni etrafında kümelenen uygulamalarla bu döneme ilişkin çeşitli düşünce, tasarım, tutum ve davranışlar oluştuğu görülmektedir.

Adana ve evlenme törenleri toplumsal değişime paralel olarak g-değişmektedir. Şu andaki Adana düğünleri ise ilçelere ve kent merkezine göre küçük farklılıklar göstermesine karşın temelde aynı aşamalardan oluşmaktadır.

Adana il yıllığında (1993) açıklanan ve 40-50 yıl öncesini ifade ettiği vurgulanan evlenme töreninin aşamaları şunlardan oluşmaktadır;

- 1.Kız beğenme(eş seçimi),
- 2.Dünür gitme,
- 3.Başlık kesme veya eşya listesi,
- 4.Nişan,
- 5.Düğün hazırlığı,
- 6.Okuntu (davetiye),
- 7.Düğün,
- 8.Saba,
- 9.Oyunlar,
- 10.Yengeler ve Kmacılar,
- 11.Gelinci gidilmesi,
- 12.Gelin indirme,
- 13.Özne verme,
- 14.Baş bağlama²

Öte yandan,1940'lı yıllardan önce yapılan düğünlerde davetliler beraberlerinde koç, keçi, tosun vb. hayvanları hediye olarak getirmekteydiler dolayısıyla düğün evine yapılan katkı getirilen armağanlardan oluşmaktaydı. O dönem düğünlerde çalgıcılara (abdallara) belli bir ücret ödenmemekte, ancak sabalardan elde edilen paraların tamamı davul-zurnacılar³ verilmekteydi. Bu nedenle bu tür düğünlere kesimsiz düğün³ denilmekteydi. Yaşam biçiminin hayvancılık ağırlıklı özelliği tarıma yönelince, düğünlerde saba paraları çoğalmaya, hediye hayvanların azalmaya başladığı dikkati çekmektedir. Bu kerte düğünlerin kesimli (pazarlıklı) yapılmaya başladığı belirtilmektedir. Bu tür düğünlerde müzisyenlerin alacağı para belirlenmekte ve davetlilerin verdiği paralar (sabalar) düğün sahibine kalmaya başlamaktadır. **(Sümbül, 1938:Düziçi, Çürük,1938: Kozan)**

Toplumsal dayanışmada bireylerin bir arada yaşamalarından kaynaklanan sosyal-psikolojik-ekonomik uzantılar bulunmaktadır. Saba oyunsal boyutu ile de bu dayanışmaya katkıda bulunmaktadır.

Toplumsal Dayanışma ve Saba

İnsan yaşamının ilk dönemlerinden itibaren oluşan çeşitli kültürel öğeler insanlığın gelişimine ışık tutmakta, bugünkü değerleri anlaşılır kılmaktadır.

² Ayrıntılı bilgi için bakınız 1993 Adana il yılı

³ Kemsiz Düğün: Davul-Zurnacılarla herhangi bir miktar belirlemeden yapılan anlaşma. Buna göre müzisyenler düğüne gelen konukların tamamını şabalayarak elde ettiği gelir ile düğünü çalmış olmaktadır. Kaldı ki, düğünün kesimsiz olduğu açıklanarak konukların ona göre saba vermeleri sağlanmaktadır. Çünkü düğün sahibi için verilen saba miktarı ile müzisyen sabası çok farklı olmaktadır.

"Yüzyıllar boyunca süregelen denemelerle,kuşaktan kuşağa geçen sosyal geleneklerle oluşturulan alışkanlıklar, töre ve yasaklar türümüzün yaşamım sürdürme çabasından yana da kuşaktan kuşağa geçen iç güdülerin yerini tutmuştur" (CHILDE, 1992:20)

CHILDE'm da vurguladığı gibi günümüz kültürel değerlerinin bir bütünü olan; gelenek, töre ve törenler insanlık tarihinin çok eskiye dayalı birikimlerinden oluşmaktadır. Bundan dolayı insanlar gelenekleri töre ve törenleri bozmaktan kaçınmaktadır. Gelenekler elde edilen yeni birikimler doğrultusunda değişebilmektedir. Söz gelimi, kırsal kesimde kullanılan yayıkların yerini elektrikle çalışan modern yayıkların almasıyla bunun etrafında gelişen değerlerin de değiştiği gözlenmektedir. Ancak bu değişim toplumsal değerleri hızlı ve sarsacak biçimde olmamaktadır. Çoğu zaman kültürel değişimler uzun zamana yayılarak çok yavaş olarak gerçekleşmektedir. Toplumsal değişim sürecinde, özellikle geleneksel olarak adlandırılan toplumlarda değişimin daha zor ve yavaş olduğu görülmektedir. Toplumsal değişimi kendi içindeki dinamikler belirlemektedir.

Saba Töreni

Yukarıda farklı kullanımlarına değindiğimiz sözcük, Adana ve Osmaniye'nin ilçe ve köylerinde saba olarak kullanılmakta ancak farklı içerik ve anlam ifade etmektedir.

Şimdi, saba töreninin nasıl gerçekleştirildiğini Osmaniye-Düziçi örneğinde irdelemek yararlı olacaktır.

Düğün hazırlıkları başlamakta eş, dost ve akrabalara okuntu gönderilerek düğüne davet edilmektedir. Düğüne gelen davetliler davul-zurna ile karşılanmakta önceden hazırlanılan yerlerine oturtularak; kolonya, şeker ve sigara ikram edilmektedir. Bu arada davul-zurna konuklara çeşitli ezgiler çalarken kahveler gelmekte, içilen kahveden sonra Abdal ağası konuklarla tokalaşmaktadır. Bu, şabanın başlama işaretidir.

Saba, çift davulla yapılmaktadır(Zurna tek de olabilir). Birinci davul sürekli aynı ritimde çalarken, diğerini çalan sağ diz ve sol ayak taban yerde olacak şekilde çökmektedir. Bu konumda iken; sağ elini öne yere değdirip⁴, sonra havaya kaldırarak;

-Kesene bereket ağam !!!

-Allah razı olsun!!!

⁴ Abdalların, sabaya ellerini yere değdirerek başlamaları sembolik bir anlatımdan kaynaklanmaktadır. Tarımsal üretime dayalı yaşama biçimine geçiş ile birlikte toprağa sembolik anlamlar yüklendiği bilinmektedir. Dolayısıyla sabadaki bu başlangıç hareketi; bolluk bereket anlamında bu düşünce'nin bir uzantısı olarak değerlendirilebilir.

-Binbir bereket versin ağam!!! Diyerek konuktan para ister. Bu sözlerin anlaşılması oldukça güçtür, çünkü müzisyenler söylerken ya ağızlarında yuvarlar yada sadece ağızlarını oynatırlar.

Sabaya oturan konuk parayı çok kolay ve çabuk vermek istemez bu nedenle çeşitli zorluklar çıkartırlar. Bunlar:

-Abdal ağasının oynatılması(ki çok zordur)

-Düğün sahiplerinin oynatılması

-Yörenin iyi oyuncularının oynatılması

-Abdalların oynatılması, takla(dombalak) artırılması, yuvarlanması olabilir, Bunların hepsi yada bir kaç yaptırılabilir.

Bunlardan sonra müzisyen tekrar pozisyonunu alarak,

-Bereket versin ağam! Der eğer konuk hala parayı vermiyorsa müzisyen aynı pozisyonda;

-Cebinden akrep çıksın!!!

-Ocağına incir ağacı dikilsin ü! gibi beddua ve küfürleri ağızında yuvarlayarak söyler.

Şabalanan konuk önce az miktarda parayı yere atar. Bu davul-zurnacılara verilen bahşiştir (saba). Daha sonra ise düğün sahibine verilecek olan parayı yere doğru fırlatarak savurup atar. Yere dağılan paralan müzisyen tek tek toplayarak abdal ağasına teslim eder bu sırada şabanın miktarının oradaki konuklarca görülmesi sağlanmaktadır. Abdal ağası toplanan paraları düğün sahibine teslim eder. Düğün bitiminde toplam miktar sayılarak toplanır ve bu miktar kulaktan kulağa yayılarak herkesin düğünde biriken paranın toplam miktarını öğrenmesi sağlanır.

Bu şekilde bireyler arası dayanışmada psikolojik etkilenmeler söz konusu olabilmektedir. Etkileşim ile bireyler arası dayanışmadaki katkı açık bir şekilde gerçekleşmektedir. Buna bağlı olarak ise sabaya katılım miktarı artabilmektedir. Ayıplanma kaygısı ile kişinin bütçesini zorlayarak saba miktarını arttırdığı öne sürülebilir.

Günümüz koşullarında özellikle yakın akrabalar arasında yapılan saba ile ilgili çeşitli ayrıntılarda bulunmaktadır. Bu ayrıntılar da en önemli nokta dayanışmanın psikolojik boyutu ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki, eğer ilgili akrabanın ekonomik durumu iyi değilse, ona gerektiği kadar toplanan saba paralarından verilerek diğer akrabaların saba miktarına bu miktarla ulaşması sağlanmaktadır. Bu biçimde bir uygulama ile hem saba geleneğinden taviz verilmemekte hem de ilgili kişinin bu uygulamadan dolayı gururu kırılarak, incitilmemektedir. Ayıplanma ya da hor görülme düşüncesiyle böyle bir yola baş vurulması, geleneğin uygulanmasındaki katılımı ortaya koymaktadır.

Saba uygulamalarında görülen kimin ne kadar para verdiğini gösteren yazma işlemi kısmen devam etmektedir. Bunun yanı sıra teknolojiden yararlanarak video kayıtlarından da yararlanılmaktadır.

Sabada miktar

Saba miktarı düğün sahibine yakınlık ve ekonomik durumla yakından ilgilidir. Düğün başlamadan önce gönderilen davetiye (okuntu), düğün töreni olan kişilerin konuklardan beklentilerini de ortaya koymaktadır. Burada okuntu olarak gönderilen çeşitli armağanlar o kişilerden beklenen şabanında miktarını yansıtmaktadır. Buna göre okuntu olarak gönderilen en pahalı armağanların başında çeşitli elbiselik kumaşlar gelmektedir.

Düğünlerde saba olarak verilen paralar sembolik rakamlardan oluşmamaktadır. Aksine önemli hatta bazı aileleri zorlayan rakamlar olduğu görülmektedir. Bu miktarların kesin bir alt ve üst sınırı olmamakla birlikte en az 5.000.000 TL, en çok ise 100.000.000 TL saba görülmektedir. Bu rakamlar çok değişken olmaktadır. Kişilerin maddi gücü burada ön plana çıkmaktadır. Son dönem saba törenlerinde çeşitli yabancı paralara da rastlanılmaktadır. Mark yada Dolar olarak verilen bu sabaların ileride karşılığı verileceğinden enflasyona karşı bir önlemin bu gelenek kapsamına da girdiği söylenilebilir.

Sabada kişiler

Abdal Ağası: düğünün bütün düzenlemesini yapan kişidir. Yörede sevilen aileye yakın olan kişilerden seçilmektedir.

Kahveci: Düğün sırasında gelen tüm konuklara kahve yaparak servisini sağlayan kişilerdir. Genellikle iki kişiden oluşmaktadır. Bir kişi kahvenin yapımını üstlenmekte diğeri ise servis ile ilgilenmektedir. Bu kişiler aynı zamanda konuklara kolonya ve sigara da ikram etmektedirler.

Saba Çeşitleri:

Bireysel Sabalar: Düğüne gelen konukların geldikleri anda, diğer konuklar beklenmeden bireysel olarak yapılan sabalardan oluşmaktadır.

Toplu Şabalar: Düğüne gelen konukların topluca şabalanmaları olarak tanımlanabilmektedir. Özellikle Osmaniye bölgesi kayıldığından bu uygulamanın aynen yaşadığı görülmektedir. Bu bölgedeki tipi ile şabalama şöyle gerçekleşmektedir: Pazar günü öğlen yemeğinden sonra akrabaların şabalanmasına sıra gelmektedir. Aile büyüklerinden ileri gelen kişi en başta olmak üzere diğerleri de ondan sonra verecekleri para miktarına göre sıralanmaktadır. Sabaya başlamadan önce kimin ne kadar para vereceği bellidir. Bu aile arasında konuşulmaktadır. Verilecek para miktarı düğünü olan kişinin daha önce kendi düğünlerinde verdiği para miktarı ile orantılı olarak ve samimiyet durumuna göre saptanmaktadır. Ancak burada bir diğer

önemli faktör ise ilgili kişinin ekonomik durumu olmaktadır. Eğer aile içerisinde çok yoksul olanlar varsa bu belirleme sırasında desteklenerek belli bir denge kurulmaktadır. Zaten herkesin aynı miktarda saba vermeleri söz konusu olmadığından miktara göre bir sıralama yapılmaktadır.

Zarflı Saba:

Gerek aile içerisinde gerekse diğer konuklardan şabalanmak istemeyenler düğüne katkıda bulunmak isterlerse bunu zarf içerisine koyarak düğün sahibine iletmektedirler. Zarf tekniğiyle saba ya acelesi olan kişilerce yada düğüne gelemeyenlerin birileri aracılığıyla göndermiş oldukları paralardan oluşmaktadır. Bu biçimdeki sabalarda miktarların diğerlerine oranla daha az olduğu görülmektedir. Bu nedenle yakın akraba olmayan kişilerce veya samimi olunmayan ancak davet edilmiş konuklarca da yeğlenmektedir. Bütün bölgelerde görülmektedir.

Meydan Sabası:

Düğünlerde konukların topluca şabalanması olarak tanımlanmaktadır. Şabalanmak için düğünün en hatırlı konuğundan başlayarak sıralanılmaktadır. Bu sıra ise saba miktarının çoktan aza doğru inmesini gerektirmektedir. Aradaki kişiler kendisinden önce verilen paradan daha fazla verememektedirler. Aksi olduğunda ise önce oturan kişiye hakaret etmiş sayılmaktadırlar. Dolayısıyla bu kuralın dışına çıkılmaması gerekmektedir. Meydan sabası Hatay-Kırıkhan-Reyhanlı, (**Adalı, 1965: Reyhanlı**) Kilis ve Gaziantep (**Gezer, 1967: Gaziantep**) civarında da görülmektedir. Davul-Zurna saba havası çalmaya başladığında herkes toplanarak paralarını vermeye başlamaktadır. Parayı alan davulcu elini havaya kaldırarak herkesin sabayı görmesini sağlamaktadır. Verilen paralar bir yazıcı tarafından not edilmektedir. Toplanan para miktarı konuklara duyurularak saba töreni tamamlanmaktadır. Uygulama halen davullu yapılan düğünlerin tamamında uygulanmaktadır.

Yol Şabası(Karşılama Sabası):

Düğüne gelen konukları yolda karşılayarak diğer konukların bulunduğu yere kadar eşlik sırasında verilen saba bu tip sabaların gelen konuklar kalabalıkça içlerinden en büyüğü yada en varlıklı tarafından ödendiği bilinmektedir.(Zurnacı, 1,963: Gaziantep)

Gelin-Damat Sabası

Düğün bitiminde konukların dağılmaya başlamasıyla birlikte yapılmaktadır. Müzisyenler gelini ve damadı nerede yakalarlarsa hemen saba ritmini çalmaya başlamaktadırlar. Bu tip sabaları genellikle müzisyenlerin daha çok gelir elde etme amacıyla yaptıkları görülmektedir. Bu nedenle ilgili kişiler ya çok az para vermekteler yada hiç vermemekteler. Davulcular bu sabada çok ısrarcı olmazlar. Osmaniye bölgesinde görülmektedir.

Kaymbaba-Kaymana sabası:

Tıpkı gelin-damat sabasında olduğu gibi, düğün bitiminde yapılmaktadır. Gelin erkek evinden içeri girdiğinde, müzisyenler damadın annesini ve babasını ayrı ayrı şabalarmaktadır. Çoğu zaman aile bundan kaçınmak ister ancak gelenekleri bozmamak için müzisyenlere uygun bir miktar saba verildiği görülmektedir. Yo ve meydan sabaları Adana ve civarında şu anda uygulanmasa dahi daha önceleri uygulandıkları Adana ili yıllığında (1993) görülmektedir. Ancak şu anda Osmaniye bölgesine görülmektedir.

Kırkım(Gır gım):

Adana ve çoğu ilçelerinde yaygın saba biçimi olarak görülmektedir. Zaman içerisinde toplu şabanın bir dönüşümü olduğu izlenimini vermektedir. Meydan sabasından farklılıkları bulunmaktadır. Kırkım; düğünün son günü yemekten önce veya sonra yapılabilmektedir. Ortaya konulan bir masanın üzerine bir kişi çıkarıp konukların verdiği armağanları ve paraları almaktadır. Alınan kişi adı duyurularak darısı oğluna kızına şeklinde kalabalığa seslenilmektedir. Bu biriktirme sırasında yazıcı adı verilen bir kişi, kim ne verdiyse yazmaktadır. Bu bilgiler Kırkım, Atkı yada şabanın karşılığının ödenmesi gerektiğinde kullanılmaktadır.

Özünde dayanışmayı ifade ettiği için biçimsel farklılıkları da olsa kırkımı saba olarak değerlendirmek gerekmektedir. Kırkımda; ev eşyasından altına, altından paraya kadar birçok farklı katkılar olabilmektedir. Ancak sabada sadece para verilmektedir.

Takı:

Şu an kent merkezinde yapılmakta olan düğün törenlerindeki uygulamalardan oluşmaktadır. Düğün töreni sırasında gelin ve damada takılan para ve altınlardan oluşmaktadır.

Sonuç:

Saba; ekonomik dayanışmanın törensel boyutu olarak görülebilir ancak yörede yaşayan birçok kişi ülkenin içinde bulunduğu enflasyonist ortamda oldukça zorlanmaktadır. Buna karşın yöre insanı bu töreni sürdürmektedir. Bu, toplumsal dayanışmanın insan yaşamındaki yerini ve geleneklerin devamını açıklamaktadır.

Toplumsal yaşam insanların bir arada belli kurallar doğrultusunda yaşamalarını zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla dayanışma her anlamda gerekli olmaktadır. Saba ile sağlanan dayanışma salt düğün yapanlar arasında olmamaktadır. Şabanın bir diğer işlevi ise sadece davul-zurna çalarak yaşamaya çalışanlar açısından da ortaya çıkmaktadır. Çünkü müzisyenlerin başkaca gelirleri bulunmamaktadır. Bunun için düğünlerden toplanan şabanın yada bahşişin onların yaşamlarını sürdürmeleri bakımından çok önemli bulunmaktadır. Böylece toplumsal dayanışma ve denge sağlanarak, çeşitli sapmalarda önlenmiş olmaktadır.

Sabada görülen bir diğer özellik ise müzisyenlerin yetenek ve yöre halkı ile olan diyaloguna bağlı olarak oluşan sabalardır. Özellikle paranın verilmesi sırasında görülen bu uygulamalar yöre halkı için iyi bir eğlence kaynağı oluşturmaktadır.

Şabanın kuttörensel (ritüel) açıdan anlamı ise eskiye olan özlemin İlo tempore (**Eliade; 1994:41**) ilk günlere olan özlemin bir uzantısı olarak algılanabilir. Müziksel ve oyunsal uygulamalar bu pratiği ritüelistik kılmaktadır. Bu boyutu ile sabada görülen oyunsal öğelerden dolayı Şamanist uygulamalar ile de ilişkilendirilebilir.

Toplumsal düzenin sağlanması ve sürekliliği açısından evlenme töre ve törenlerinin tartışmasız olarak gerekliliği ortadadır. Ancak evlenme faaliyetinin maliyetinin yüksekliği bunun paylaşımını zorunlu kılmaktadır. Özellikle bunun sıra ile ve karşılıklıya dayanması toplumsal dayanışma açısından iyi bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Kaynak Kişi Dizini

Öğrenimi

Kaynak Kişi	Yer	Yıl	Öğrenimi	Profesyon
Adalı,Abdülrezzak	Reyhanlı	1965	Yüksek Lisans	Öğr.Gör. Ev Hanımı
Çürük,Eşe	Kozan	1938	İlkokul	Davulcu
Gezer,Bayram	Gaziantep	1967	İlkokul	Em. Memur
Sümbül,Mehmet	Bostanlar	1938	Ortaokul	Öğr.Gör.
Yaşar,Mehmet	İslahiye	1960	Yük.Lisans	Zurnacı
Zurnacı,Cumali	Gaziantep	1963	İlkokul	

619 Kaynakça

Dizini

Örnek, 1995

Sedat Veyis ÖRNEK: Türk Halk Bilimi. THK Basımevi Ankara
1995 Kültür Bakanlığı Yayınları: 1629

Hagem Yayınları:210

Gelenek, Görenek ve İnanç dizisi:20.

CHILDE,1992

Gordon CHILDE: Kendini Yaratan İnsan (İnsanın Çağlar Boyu
Gelişimi).

Çev.: Filiz OFLUOĞLU Varlık Yayınları 4. Basım İstanbul 1992

Bilgi Dizisi:24 Varlık Yayınları, Sayı: 278

Develioğlu,1993

Ferit Develioğlu: Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat Yayına
Hazırlayan: Aydın Sami Güneşal. Kitabevi Yayınları Ankara 1993 Aydın
Kitabevi Yayınları: Sözlük Dizisi:!

Derleme Sözlüğü, 1978

Deleme Sözlüğü; cilt x, ST. Tarih Kurumu Basımevi,Ankara 1978 "TDK
yayımları: Sayı: 221/10"

ELIADE.1994

Mircea ELİADE: Edebi Dönüş Mitosu. Çev.: Ümit Altuğ Ankara
1994